RÉSIDENCE SUPÉRIEURE DU TONKIN

NĂM THỨ MƯỜI HAI. — SỐ THU 2115 — MỖI SỐ 5 XU — NGÀY THỨ BA 8 AVRIL 1924

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE N° 214

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	Bắc kỳ, Ai-lao, Trung-kỳ, Nam-kỳ, Cao-miên	Tàu, Nhật-bản	Các nước khác	Hongkong
Một năm	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 30	6 $ 90	12 $ 00
Các làng và các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements prennent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LOẠN

Adresse télégraphique : TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m 043 de large

Une seule insertion . . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion . . . . . 0 $ 12 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 80 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một bậc thượng-lưu thực hoàn-toàn xứng đáng ở xã-hội Việt-Nam ta bây giờ

(Cái cách cư-xử giao-tế của bậc người ấy)

Thử nửa xin nói về cái cách cư-xử giao-tế của bậc người ấy. Cái này tự-hồ không lấy gì làm quan-hệ đến sự-nghiệp của người ta cho lắm, nhưng đối với những người ở sơn lâm ẩn dật, riêng một mình một trời một đất, không can dự gì tới việc nước việc đời thì cách cư xử giao-tế với người ngoài còn có thể bốt-lược được, chứ đã gọi là một bậc thượng-lưu trong xã-hội thì không có lẽ để mình ra ngoài xã-hội được, thế nào cũng phải có can dự vào việc nước việc đời, mà đã can dự vào việc nước việc đời thì không có lẽ lấy cái sức một tay một chân mình mà làm nổi cái công việc phải gánh vác cho đời, cho nước; thành như ông Châu-công mà đương bữa ăn cơm và đương khi gội đầu phải nhiều lần dừng lại để tiếp đãi nhân sĩ bốn phương; anh-hùng như ông Hoa-thịnh-đốn mà ở trong hàng trận không quản cùng cam khổ với ba quân; dũng lược như vua Nã-phá-luân mà đi trong quân kẻ khỏ nhọc thì thưởng, kẻ tật bệnh thì thăm, không nề ở mất lòng một tên hạ-tốt; nói ngay như các cụ ta đời trước như đức Trần-Hưng-đạo cũng nhờ khéo thu dưỡng được các tay kiêu-kiện như ông Phạm-ngũ-Lão, ông Yết-Kiêu, ông Dã-Tượng, mà lập được cái vi-nghiệp bình Nguyên; vua Lê Thái-tổ cũng nhờ được bọn biết chiêu-nạp những nhà hào-kiệt, có người cảm kích đến liều thân mà cứu chúa, có người mến phục đến lặn-lội mà theo phò, mà nên được cái kỳ công kiến-quốc; trải xem hành-trạng của các bậc thượng-lưu từ xưa đến nay, không luận ở xứ nào, cũng đều có cái thái độ khiêm cung, cái nết-na hòa dị, cái ý khi hào mại hơn người cả. Tiên thánh đã có dạy : Người mà đã đến kiêu và lận thì dù có tài tốt đến đâu cũng chẳng ra gì. Cái cách cư-xử giao-tế ở đời thiết kỵ nhất là kiêu và lận; không kiêu không lận thì mới thu-phục cố-kết được lòng người, có thu phục cố-kết được lòng người thì mới có kẻ chung cùng giúp đỡ với mình mà làm nên việc này việc khác; người thường mà có chứng kiêu lận cũng đến mất chúng mất bạn mà đường làm ăn thành ra eo, hẹp, lúc hoãn cấp không ai phù-trì; huống chi là một bậc thượng-lưu, những công việc mà mình phải lo gánh vác cho xã-hội trọng đại là nhường nào! phiền kịch là nhường nào! dù lấy cái tài lực của một mình mình tính mình cần cán đến đâu cũng không sao khỏi nhờ tới tả phù hữu bật, tung có người hừng, gọi có người thưa thì những cái công việc trọng-đại phiền-kịch mà mình định ra ta gánh vác cho xã-hội kia mới không sợ tài bạc sức có mà đến nỗi bàn đỗ chung chỉ; có lắm người tài cao học rộng, cũng có cái bão-phụ phi thường mà cả đời lăng-đăng chẳng thi-thố ra được việc gì, cái chí nghiệp cứu dân giúp nước rút lại là chỉ được mấy tiếng ô-hô, ngồi mà nhiếc cả nước không ai biết gì hay lại than thở oán hờn về nỗi một đời là thù dịch với mình tất, có biết đâu rằng dụng nhân như dụng mộc, một mẩu một tấc mà không phải không đem vào được cho việc đống lương, tự mình đã có cái thói ngoay-ngoáy cự người, kẻ dùng không muốn vì mình xuất lực, kẻ trì không muốn vì mình xuất mưu, còn xét được ai là kẻ nên người hư, kẻ hơn người kém, mình không thu phục cố-kết được người mà để cho người với mình phải chia đường trẻ nẻo, lúc ngày tối dặm trường, thơ-thẩn có một hình một bóng, còn trách ai ngang trái không cùng ta hầu-hạ cho vui. Ấy đều bởi cái cách cư-xử giao tế của mình không khéo cả.

Người cư-xử giao-tế khéo thì đối với kẻ hơn mình, mình trọng làm huynh-trưởng, đối với kẻ bằng mình, mình dẫn làm tâm-phúc, đối với kẻ kém mình, mình mượn làm chân tay, cho đến kẻ thù-địch cũng mình cũng lấy cái lòng công-chính cái lượng khoan hồng mà dìu dắt dần dần cũng có khi trở nên là người bạn tốt được. Đức Khổng-tử có dạy : Qui người hay mà thương kẻ chẳng tài. Bức Gia-tô cũng dạy : yêu kẻ thù-địch cũng như bạn mình. Đã là người có trách-nhiệm với nước với đời mà muốn cho công việc được trót lọt hẳn hoi để hoàn toàn được cái trách-nhiệm lớn lao ấy thì hai câu cách-ngôn của tiên-thánh thật là cái phương-châm xử thế có một không hai; vì làm việc lớn gốc ở nhân-tâm, mình cư xử giao-tế mà đã đến thất nhân-tâm thì không phải là người biết làm việc lớn nữa, không biết làm việc lớn thì còn vác mặt là một bậc thượng-lưu trong xã-hội nỗi gì!

Ta phác họa cái bậc người vào bậc thượng-lưu thật hoàn-toàn xứng đáng ở trong xã-hội Việt-Nam ta bây giờ, cái tính-tình như thế, cái phẩm-cách như thế, cái học thức như thế, cái tài-lược như thế, cái đảm-lực như thế cho đến cái cách cư xử giao-tế ở đời như thế, ta nhìn đi ngẫm lại, không dám chắc là đã truyền được toàn-thần chưa ? mà trong tâm mục ta thì thật đã thấy như một pho tượng long-thần thượng lưu hiện hết kim-thần rõ vậy, nhưng chẳng hay ngày nào là ngày điểm nhân mà ta được trông thấy pho tượng ấy khai quang ?

T.

Tin Trung-hoa

Ngày 28 Mars 1924

Tin Bắc-kinh

Ngày 17 mars ủy-viên Nga tư giấy sang ngoại giao bộ xin trong ba ngày chánh-phủ Bắc-kinh phê chuẩn các khoản điều ước của Vương-chánh-Đình khởi thảo. Ngày 17 nội-các hội nghị, định giả nhời bác bỏ, còn việc triệt binh ở Ngoại-Mông-cổ và giải tán các giáo đường, thì còn đương thương nghị.

Vương-vinh-Toàn bãi chức

Tào-Côn đã lệnh bãi chức Vương-vinh-Toàn và đánh giây thép triệu Vương về Bắc-kinh.

Vấn-đề đường xe lửa Giao-châu

Ngô bội-Phu vì việc lỗ-vốn thu nhập ở đường xe lửa Giao-châu đề chỉ cấp cho hắn quản có sinh nhiều trở lực, đánh giây thép cho Ngô-đục-Lân, thay chức người coi sổ sách tiền bạc đường xe lửa ấy.

Vương-thừa-Mân đổi quân phi

Vương-thừa-Mân đánh giây thép về tại-chánh bộ đổi quân phí, lời lẽ rất là phẫn hận. Vương-khắc-Mân lúng túng lo sợ, không biết giả lời thế nào.

Tề-nhiếp-Nguyên muốn hiệp sức với Tang-tri-Bình và Vương-vinh-Toàn

Tề-nhiếp-Nguyên (Giang-tô) sai người đến Hồ-nam, thương nghị với Tang-tri-Bình và Vương-vinh-Toàn, mưu cùng hiệp sức để chống lại Tôn-truyền-Phương và Chu-âm-Xuân.

Lực-Cầm phản đối điều ước Trung Nga thiết-lộ

Lực-Cầm đánh giây thép về Bắc-kinh phản đối điều-ước Trung Nga thiết lộ, có nói rằng việc triệt binh ở Ngoại-Mông-cổ, phải có người bảo lĩnh và có chứng cớ rõ ràng mới được.

Tưởng-hiện hải-quân xin bãi Ôn-thụ Đức

Tưởng-hiện quản Bột-hải có đánh giây thép xin chánh-phủ Bắc-kinh bãi chức Ôn-thụ-Đức và triệu Ôn về ngay Bắc-kinh, nếu không thì chắc là kích nộ tướng sĩ mà sinh sự lôi thôi.

Tang tri Bình với Vương-vinh-Toàn

Ngày 16 mars, Tang-tri Bình kéo quân sang đánh Từ-ấp, Lại-thế-Hoàng thua chạy, Vương-hiến-Thần và Đỗ-Toàn đem quân về đầu hàng. Ngày 17 Tang kéo quân đến Chương-châu ; Vương-vinh-Toàn đã đổi Phúc-thanh ; phần nhiều tướng hiệu Vương về đầu hàng Tang.

Tin Đông-giang

Cao-phụng-Quế hiệp binh với Phương-tân-Nhân sang đánh Nam-hồng.

Tôn-Văn sang Đông giang

Ngày 16 mars, Tôn-Văn thân hành sang Đông-giang đốc chiến, ngày 17 lại cùng với Điêm-điển-Khải tổng tư lệnh quân Hồ-nam đi tuần hành các địa-hạt Đông-giang.

Tôn-Văn giục Hứa-sùng Trí về Quảng-đông

Tôn-Văn đánh giây thép ra Thượng-hải cho Hứa-sùng-Trí rằng tướng sĩ nghe tin Hứa về Quảng-đông, đều tỏ ý vui mừng và trông mong lắm, trước khi Hứa khởi hành, phải báo tin trước về Quảng-đông.

MỘT TIN ĐỒN VỀ QUAN ALBERT SARRAUT

Viện phóng-sự ở Paris của báo *Impartial* có điện cho báo ấy rằng trong số báo *Le Matin* ngày thứ bảy mới rồi, có đăng mấy câu như sau này : Nghe đâu quan Poincaré được tin rằng quan Toàn quyền Merlin muốn xin về hưu, cho nên trước đây ngài muốn cử quan Albert Sarraut vào chức đại-sứ ở Tokio, thì nay ngài lại định cử quan Albert Sarraut vào chức Toàn-quyền Đông-pháp. Trong chánh-trị giới, người ta có nói : quan Albert Sarraut đã bổ quan Merlin vào chức Toàn quyền, không khi nào quan Sarraut lại có ý xin thay quan Merlin, nhưng nếu thế nào quan Merlin cũng về hưu, thì cái lẽ tất nhiên là quan Albert Sarraut sẽ nhận chức Toàn quyền Đông-pháp.

MỘT ĐÁM CƯỚI ÍT CÓ

Cô dâu 73 tuổi, chú rể 78 tuổi

Mới đây ở Walcourt (nước Bỉ) có một đám cưới rất lạ. Cô dâu là Mme Veuve Eloise Dupont 73 tuổi, chú rể là M. Nevremont năm nay 78 tuổi. Trong khi đi đến nhà thờ làm lễ, bố vợ thì dắt cô dâu, chị vợ thì đi với chú rể cũng là những người đầu bạc phơ phơ cả. Ông bố vợ sinh ở Tournai, gần Neufchâteau, ngày 26 Juin 1821, năm nay ngót 103 tuổi. Người chú vợ năm nay 76 tuổi. Bốn người đi đầu đám cưới ấy cộng là 330 tuổi.

Tự do diễn đàn

Ngạch Agent technique các tòa công chính, địa chính nông-chính, lâm chính

Báo *Trung-Bắc* có trích đăng đạo nghị-định bổ dịch hai chữ *agent technique* là cán-sự mà trước đã có nghị-định dịch là tham-tá.

Nguyên trước hai chữ *agent technique* chưa tìm được chữ gì cho đúng nghĩa, nên cứ so ngang hàng ngạch *commis de bureau* mà dịch là tham-tá. Kẻ dịch như thế, không dùng nghĩa chữ nào cả, nhưng hãy xét những sở có ngạch *agent technique* như công-chính, địa-chính, nông-chính, lâm-chính thì ngạch *commis de bureau* chưa có, cho nên so ngang hàng tham tá dịch như thế. Nay các sở ấy đã có đặt ngạch *commis* cả rồi thì hai chữ *agent technique* cần phải dịch lại cho hợp nghĩa, và cho khỏi lẫn với ngạch *commis de bureau*.

Dịch hai chữ *agent technique* là cán-sự, chưa được đủ nghĩa, vì cán-sự chỉ có nghĩa là người làm việc với con chữ *technique* thì nghĩa là chuyên về một khoa. Vả dịch là cán-sự thì ra trong ngạch *agent technique* chỉ toàn là người làm việc giỏi cả, chứ không có nghĩa gì là chuyên môn.

Dịch chữ *cán-sự* lại còn thấy nhiều lần dùng lung tung cả, như *agent de culture* là ngạch dưới, cũng thấy dịch là nông-chính cán-sự; đến như *agent technique de l'agriculture* là ngạch trên, khác nhau nhiều lắm, mà cũng dịch làm nông-chính cán-sự, chẳng sai lắm ru!

Cũng có người nói dịch là chuyên-môn cán-sự, nhưng cũng phiền vì lúc gọi, lúc nói những bốn chữ thì dài lắm.

Những viên *agent technique* phần nhiều phải đi công-cán về miền dân quê, cho nên lại cần phải dịch ra tiếng ta để tiện việc quan trên sức về cho dân biết.

Mới đây thấy chánh-phủ ra nghị-định dịch hai chữ *agent technique* là cán-sự, thay cho nghị-định trước dịch là tham-tá; chắc chánh-phủ cũng chỉ theo hai tiếng thấy định bừa báo chương, hoặc hỏi ý-kiến những người cũng đã xem báo thấy dịch như vậy.

Việc dịch cái chức-nghiệp của mấy ngạch xuất thân ở Cao-đẳng học-đường để thông gọi trong toàn cõi Đông-pháp, kể đối với dân quê mình thật có can hệ lắm lắm, vì trên đã nói các viên *agent technique* phần nhiều phải giao thiệp ở chốn thôn quê.

Vậy cần phải dịch cho đúng nghĩa, và can nhắc những chữ dịch cho có giá-trị, cho xứng đáng với chức-nghiệp. Theo ý-kiến chung của các nhà thâm hiểu Hán-học và Tây-học.

Như vậy xin các nhà văn-sĩ có lòng với tiếng nước nhà, để tâm dịch giúp cho. Trong toàn ngạch *agent technique* sẽ ghi ơn mãi.

Nhân tôi làm nghỉ dịch làm hai chữ *chuyên-tá* để dịch là *công chính chuyên-tá, địa-chính chuyên-tá, lâm-chính chuyên-tá, nông chính chuyên-tá*, xin các ngài phủ chính lại cho và xin trong tháng avril này, các ngài ngỏ giúp mà coi giáo cho.

Sang tháng mai, chúng tôi xin hội cả ý kiến của các ngài lại, và xin họp cả các hội-đồng trị sự các hội Ái-hữu mới các nhà báo đến bàn định giúp cho, hoặc sẽ xin hỏi ý kiến hội-đồng làm Việt-âm tự-điển của hội Khai-trí tiến-đức.

Khi nhất định rồi, sẽ xin chánh-phủ công-nhận cho thi-hành.

Hoàng-hữu-Giao
Agent technique des T. P. en mission à Vĩnh-yên

L. T. S. — Chữ chuyên tá của ông Hoàng-hữu-Giao nói trên lấy thì không đúng với nghĩa chữ *agent technique*.

Bốn c ữ *chuyên-môn cán-sự* của bản báo dịch xưa nay tưởng là đúng nghĩa lắm và cũng không có gì là không lị h sự. Song nay các ông đã không thuận, muốn đổi lại và có ý hỏi các nhà báo thì bản-quán tưởng có thể chiều lòng các ông mà dịch lại chữ *agent technique* là chuyên-môn tá-vụ. Vậy thì *agent technique des T. P.* sẽ dịch là công-chính chuyên-môn tá-vụ, *agent technique des services agricoles* là nông-chính chuyên-môn tá-vụ, *agent technique du cadastre* là địa-chính chuyên-môn tá-vụ. Còn chức *agent voyer* cao hơn chức *agent technique* thì có thể dịch là *lục-lộ tán vụ*.

MỘT TÒA NHÀ TRÊN KHÔNG

Khí cầu Z-R-3

Theo như các điện khoản Hòa-nghị Versailles, thì phần của nước Hoa-kỳ được cái khí cầu Z-R-3 của nước Đức. Khí cầu ấy dài hai trăm thước, đường kính được 27 thước, các động cơ sức khỏe được hai nghìn mã-lực. Khí cầu hiện nay còn để ở Friedrichs'afen (nước Đức). Người ta đang sửa sang chỗ nằm chỗ ngồi, rất là lịch sự như thể một tòa nhà trên không vậy. Trước nhất có một cái hiên ngoài rất rộng, có bày cây cối hoa cỏ, rồi đến một lối đi, đi buồng nọ sang buồng kia rất tiện. Bên tay phải có buồng tắm, bên tay trái có nhà bếp. Trong nhà tắm có đủ đồ vận nước, phun nước. Trong nhà bếp có đủ nồi chảo bằng aluminium, có lò đốt bằng điện. Buồng ngủ có cửa sổ mở rộng khí gió ánh sáng vào rất nhiều, máy sưởi đèn điện, nước rửa chẳng thiếu thức gì cả. Lại có một cái phòng hình tròn để dùng làm buồng ăn chung cho hành-khách. Trong buồng ăn có bàn ghế trên bày hoa là bát đĩa rất lịch sự, chung quanh cũng có cửa cho khí giới ánh sáng vào.

Khi nào chỗ ăn chỗ ngồi xếp đặt xong, và bay thử được mọi sự như ý, thì khí-cầu sẽ bay từ nước Đức đến Tây-ban-nha. Từ đấy lại bay đến phía nam đảo Bermudes, để tránh miền bão Đại-tây-dương là miền hay có gió bão. Từ đảo Bermudes lại bay về phía bắc thẳng đến Lakehurst (New-Jersey). Tính ra đi từ Friedrichshafen (nước Đức) đến Lakehurst (Hoa-kỳ) chỉ trong bốn ngày là cùng.

Cuộc thi thơ

Của Nasi-tuj-Quyền sắ-ej

MMCLXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu là đây có phải không ?
Cửa Khổng sân Nhan trời mở rộng.
Kẻ Âu người Á khách thờ chung.
Các văn đứng dưới vương trăng bạc,
Bia đá nằm trên nắm cỏ hồng.
Cân quắc hãy còn người mến đạo,
Về thầy sông Nhị với non Nùng.

Phạm-thúc-Lâm
Làng Đông-đoài, Thái-bình

MMCLXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu-mạo nghiêm-trang các nước [tròng.
Vài lớp cung tường hình đợt nối,
Sau kinh kho chứa khắp non sông.
Linh-đài một điểm nền nhân-ái,
Nhật-nguyệt hai vừng đạo thánh-trung.
Nam Bắc đời đời nhang hỏ thịnh,
Mở mang đạo học nối Chu-công.

Nguyễn-văn-Quế
22, Rue Bourret, Hanoi

MMCLXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu cũ trang-nghiêm cảnh lạ lùng.
Lễ nhạc cửa chan dòng nước Nụ,
Cương-thường cao ngất đỉnh non Nùng
Hạnh-đàn xây đắp từ triều Lý,
Mộc-đạc khua vang thuở Lạc-Hồng.
Đạo cả gây nên nền chỉ-trị,
Muôn năm ghi tạc để non sông.

Nguyễn-tích-Thiện, Haiphong

MMCLXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Dấu cũ riêng còn chốn học-cung.
Bia tạc triều xưa vang đất Bắc,
Nhang thơm người mến khắp phương [Đông.
Cái duyên văn-tự nghe già lắm,
Nghĩ cuộc xoay vần có lạ không ?
Nhẫn nhủ văn-minh người một hội,
Nghĩ sao tỏ điểm với non sông.

Văn-Long
29, Hàng Đồng, Nam-định

MMCLXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu cũ chênh-vênh dấu Lạc-Hồng.
Cung quán đời xưa công để lại,
Văn-minh người ấy phải chăng không
Khen thay điển-tắc tiền vương đặt,
Ai chẳng tôn sùng Khổng thánh chung
Cái cuộc xoay vần Âu với Á,
Miếu nay vẫn vậc bóng trăng trong.

Lê-tuj-Lan-Thư
29, Hàng Đồng, Nam-định

MMCLXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Một chữ danh thơm cách mấy trùng.
Nắng hỏ sắc rồng nên quốc-túy,
Kinh lần sử mã phách uho-phong.
Nhật nguyên hiệu khi thong Nùng Nhị
Văn có hoa huân suốt Lạc-Hồng.
Sực nhớ Hàn-hoàng khi qua Lỗ,
Đàn thanh gọi chút tấm lòng chung.

MMCLXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đạo Khổng ngày nay vẫn khán sùng.
Đà-sắc ngày-ngà lừng cõi Bắc,
Cung-tường rực rỡ ngất trời Đông.
Đai cân ghi tạc mùi lam biếc,
Tàn tán nghênh ngang vẻ tía hồng.
Càng ngửa càng cao nền lễ-giáo,
Rỡ ràng tả khí địa linh chung.

Nguyễn-văn-Sinh
113, Rue des Médicaments, Hanoi

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

BẢN-BÁO ĐẶC ĐIỆN

Nam-định, 7 avril 20 giờ 30

Việc tiêu tiền của nhà giấy thép Thái-bình

M. Ng-văn-Cơ là chủ-sự nhà giấy-thép Thái-bình lấy mất 3 100 đồng của sở ấy trốn đi mất thì đã bắt được tại Pou-lang-thương ngày mồng 6 avril. Ngày hôm nay đã giải đến Nam-định tống giam để cung xét.

Tin Nam-kỳ

Bà Thống-đốc Cognacq về quê quán

Ngày 5 avril hồi 3 giờ chiều, ba bà lớn Thống-đốc Cognacq cùng công tử đã xuống tàu *Porthos* về quê-quán.

Vụ bầu cử nghị-viện Pháp

Theo như báo *Impartial* thì M. Merlin biên-tập ở *Thời-báo* bên Pháp, là lệnh-đệ quan Toàn-quyền Đông-pháp có ra ứng cử Thử-dân nghị-viện tại Martinique.

Tòa án Đại hình

Vụ án Đại-hình thứ hai ở Saigon trong năm nay đến ngày 14 avril sẽ họp. Cả thảy có mười tám việc phải xét, trong số ấy thì có hai việc người Tây.

Tin sau cùng

Đất sụt ở Tây-ban-nha

Đất ở miền Manochil sụt, làm biến-đổi hẳn hình trạng mặt đất đi.

Động đất ở nước Anh

Ngày thứ bảy mới rồi, trong tỉnh Yorksh re đất chuyển động rất mạnh.

Thủy-tai ở Slovaquie

Mưa lụt xã bị ngập hẳn cả. Số người bị hại nhiều lắm.

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ	22 độ
15 giờ	23 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ tư, 9 Avril 1924

8 Vaireade

Âm-lịch

Mồng 6 tháng ba, năm Giáp-tí

Ngày Mão-nguy

Hành Hỏa. Sao Sâm, Trực Mão

Kỵ : Tạo-tác, Chiêm-coi.

Nghi : Tế-tự, An-sàng, Hôi-hôn. Xuất-hành, Loại-đào.

Giá bạc. — Kể từ ngày 8 Avril 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 8 f. 90.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 8 avril 1924* 3 %. 55.25, 3 %. Thứ hoàn vốn dân 66 f 5. — 4 %. 1917 60 5 5 %. 1915-1916 69.85. — 5 %. 192 87.20. — 6 %. 1920 83 15.

Tin tàu. — Tàu *Orénoque* khởi-hành ở Tourane ngày 8 avril 1924, hồi 8 giờ 15.

Ngày 9 avril, hồi 11 giờ sáng sẽ tới Haiphong.

Đến ngày thứ bảy 12 avril lại ở Haiphong chạy sang Pháp qua Tourane, Qui-nhơn, Ba-ngòi và Saigon.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe-lửa 20 giờ 7 phút ngày 11 avril.

Quan Toàn-quyền tại Vân-nam phủ — Chiều hôm 5 avril, quan Toàn-quyền tiếp các quan Lãnh-sự ngoại quốc, các quan chức và nhân-dân Pháp-Việt tại Vân-nam phủ, rồi ngài đến thăm trường Cao-đẳng thì trường ấy hiến ngài chức danh-dự hội viên.

Tối hôm ấy quan Đô-đốc Đường có thết tiệc ngài và có mời cả thảy 120 vị. Đến lúc xơi đồ nước, Đô-đốc có nâng cốc rượu chúc mừng chính-phủ Đông pháp và cả xứ được thịnh-vượng, cùng là tỏ lòng gửi cho bờ cõi nơi đường hỏa-xa được bình yên. Đô-đốc lại ước ao rằng tình giao hiếu của Đông pháp với Vân-nam bao giờ cũng được hòa hảo và thân mật.

Quan Toàn-quyền cảm ơn quan Đô-đốc cùng chính-phủ Vân-nam về sự khoản đãi ngài và tỏ lời mừng rằng nhờ về ý tốt của mọi người mà tình hình ở bờ cõi với đường xe-lửa mỗ ngày một được bình yên thêm mãi. Ngài quyết rằng chánh-phủ Đông-pháo sẽ hết lòng làm cho đất thêm nữa.

Ngày chủ nhật 6 avril, Đô-đốc có đãi bực riêng tại Châu-đồng. Buổi tối thì quan Toàn-quyền đãi quan Đô-đốc cùng các quan chức Vân-nam, các quan Lãnh-sự ngoại quốc và các quan Pháp tại tòa Lãnh-sự, có mời cả thảy 85 vị. Tiệc xong, sau khi quan Lãnh-sự đã đọc chúc từ rồi thì quan Toàn-quyền có nói mấy lời tỏ lòng cảm phục sự trật-tự và sự lẫn-lộn của mọi nơi mà ngài đã qua sát, ngài nâng cốc rượu chúc Đô-đốc được mạnh khỏe và chúc Vân-nam và cả Trung-hoa được thịnh vượng.

Quan Đô-đốc Đường nói lại lần nữa rằng ngày được quan Toàn-quyền đến thăm thì lấy làm nên hạnh lắm, ngài tin rằng cuộc hành trình của quan Toàn-quyền sẽ làm cho ra sự lang diêng được nhiều hiệu quả tốt về sau này lắm.

Quan Đại-sứ Pháp tại Bangkok, các quan Lãnh-sự Anh, Mỹ, Nhật đều lần lượt chúc mừng quan Toàn-quyền một cách rất thân-ái.

Hôm qua 7 avril, quan Toàn-quyền có dự cuộc diễn binh lớn, thăm nhà thương và trường học Pháp-Hoa. Buổi chiều ngài dự một phiên Hội-đồng chính thức.

Sáng hôm nay, ngài lại về Hanoi, đến sang ngày 10 này, hồi 8 giờ 13, thì ngài tới nơi.

Quan Thống-sứ đi kinh-lược. — Quan Thống-sứ Monguillot định đến ngày 14 này, nếu trời tạnh ráo thì ngài sẽ lên Lạng sơn, sang đến Long-châu rồi qua Cao-bằng và Hà-giang mới về Hanoi. Và đến cuối tháng ngài lại đi Thái-bình, xem xét mấy làng đã cải-lương rồi và khánh-thành mấy trường học mới, ở Thái-bình ngài sẽ qua Hưng-yên rồi mới về Hanoi.

Tòa Thượng-thẩm — Sáng hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Giả mạo — Dương-hòa-Đỉnh là học-sinh mới có 17 tuổi chữa giấy khai sinh lên 21 tuổi ứng thi kỳ thi thành-chung tốt nghiệp, bèn đổ thi xin được bổ vào các ngạch nhà-nước ngay. Tòa án Trùng-trị Hanoi phạt 5 0 quan. Tòa Thượng-thẩm y án phạt nhưng cho hưởng án treo.

Đánh người bị thương. — Ng-thị-Phụng trước có làm công cho một người đàn-bà là Mme Sôi, sau vì chủ cay nghiệt thì thị bỏ không làm nữa. Một hôm thị Phụng đến nhà sinh sự chửi nhau với chủ rồi con trai tên là Trần-ngọc-Minh lấm thợ gạch cầm dao đến bênh mẹ đánh người chủ ấy và một người nhà chủ tên là Thị-Hai bị thương. Người bị thương tên là Sôi đau phải một tháng mới chữa khỏi. Tòa án Trùng-trị Hanoi phạt Ng-thị Phụng và Trần-ngọc-Minh mỗi tên 100 quan và bắt hai mẹ con phải liên đới với nhau bồi 20 đồng cho Mme Sôi và 5 đồng cho Thị-Hai. Bên nguyên chống án và quan Chưởng-lý cũng chống án và xin phạt tên Minh nặng hơn vì tên ấy hung ngược cầm dao chém đàn-bà bị thương nặng. Tòa Thượng-thẩm tăng tội tên Minh lên 2 tháng tù và y các khoản phạt tiền và bồi thường của hai mẹ con.

Ăn cắp của chà — Ng-thị-Lục phải tòa án Trùng-trị Hanoi phạt 3 tháng 1 ngày tù về tội ăn cắp 15 đồng của chủ được tòa tuyên-án miễn thi, vì nói không đủ chứng cớ.

Còn nhiều việc nữa phiên tòa buổi chiều đang xét.

Quan Đốc-lý Hanoi. M. Eckert quan cai-trị hạng nhất, Đốc-lý Hanoi mới rồi kiêm thức coi tòa Hà-nội xét về việc chợ bỏng, thay M. Mourroux về Pháp nghỉ.

Ngạch cai-trị. M. Dussy Louis, quan cai-trị hạng nhất tại Trung kỳ ngày hồ đi Tòa chức công sứ Quảng-nam thay M. Bonhomme cũng là quan cai-trị hạng ấy sắp về nghỉ.

RẠP CHỚP BÓNG PATHÉ

Chương-trình sẽ ngày thứ tư 9 đến ngày thứ năm 10 Avril 1924.

CUỘC ĐUA XE ĐẠP VÒNG NƯỚC PHÁP LẦN THỨ 17

THỜI SỰ

Hai nhà Tài-chính

L'AVIATEUR MASQUÉ

Là một cuộc vui rất lạ lùng và cảm động

MM. Cs. Vanel et R. Bourgeon soạn

M. Robert Henry là kịch

Có M. Vanel, Mlle Suzy Pierson và Bửu-Thọ nhất-thời lên mặt hai phần

L'EUJEU

Hề thứ hai cho ta nhiều tiếng cười

DANS LES AIRS

Sau nhữ thứ nhất-thời nhất chuyện

L'AVIATEUR MASQUÉ thiệt là ly-kỳ

Hội-đồng thương-mại. Trong những việc bàn tại phòng Thương-mại hợp tối hôm qua thì nên kể những việc sau này :

Hội-đồng đã duyệt y tờ trình của ông bàn tiểu hội-đồng xét thuế thương-chính về việc sửa đổi lại tờ chỉ dụ cấm đem xuất cảng những đồ mỹ-nghệ hay là đồ cổ.

Hội-đồng định xin đặt thêm mấy đường điện-thoại sau này : Hanoi - Sơn-tây ; Hanoi - Thái-nguyên qua Đông-anh ; Hanoi - Việt-trì - Tuyên-quang ; Hanoi - Thái-bình và xin làm cho xong đường Thanh-hóa - Vinh. Hội-đồng lại xin sở Bưu-điện dạy cho các bà các cô trông nom việc điện-thoại được tinh tường cái nghề của mình. Hội-đồng nhắc lại việc xin dùng điện-thoại cả ban đêm nữa, và xin sở Bưu-điện định giá tiền đ ện-báo gửi về Pháp cho nhất luật, vì hiện nay ở Bắc-kỳ vẫn phải trả đắt hơn ở Nam-kỳ.

Hội đồng cấp cho hội-đồng Hội-chợ 500 đồng và cử MM. Barry và Delaye dự hội-đồng Hội-chợ.

Sở quan binh cần thư-ký đánh máy. — Ở ngạch binh hiện thiếu mấy chân thư-ký đánh máy (secrétaires dactylographes). Tuổi phải từ 20 đến 30.

Ai muốn hỏi cách thức thế nào thì cứ đến sở mộ linh ở Hanoi (Bureau de recrutement indigène) ở phố Maréchal Joffre, sáng từ 7 đến 8 giờ.

VÌ ĐI XA MÀ BÁN

1 cái xe ô-tô hiệu « Rolland-Pilaint » 10 mã lực, 5 chỗ ngồi — Còn mới lắm.

1 cái xe nhà cao-su còn mới.

Hỏi tại : số 27, đường Bobillot, Hanoi. 2×18

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.08

Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. . . . . 0 . 10

Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp hàn kín, mỗi hộp hai mươi điếu. . . . . 0 . 20

Cái đặc ân của quan thống-sứ đối với những người Pháp làm công cho các nhà nông công-thương. Trong kỳ hội-đồng thương mại vừa rồi, quan Thống-sứ có hứa với Hội-đồng sẽ giúp cho những người Pháp làm công với các nhà nông công-thương ở bên này có cách để mà về Pháp được, vì cứ như giá tiền tàu bây giờ thì ít người có thể về được. Ngài khuyên nên họp các hội nhỏ lại làm một và nói rằng riêng về phần Bắc-kỳ ngài sẽ cấp cho trong năm năm là một vạn rưỡi đồng.

Cải-hình. — Trong số báo hôm qua, ở mục « *Người quan lại* », có in lầm rằng M. Bùi-bằng-Đoàn đổi đi trì phủ Nam-sách, nay xin cải-chính là M. Bùi-bằng-Thuận, thương tá Phủ-thọ đổi đi trì-phủ Nam-sách, chứ không phải M. Bùi-bằng-Đoàn.

Ngạch Y-chính. — Các học-sinh trường thuốc đỗ bằng Tốt-nghiệp có lên sau này đều được bổ thầy thuốc tập-sự :

MM. Đào-trọng-Xuân, Ng-đình-Phấp, Trần-v-Tuân tức Xuân, Kim-San, Trương-ngọc-Bửu.

Bổ tại Nam kỳ : M. Trương-ngọc-Bửu.

Bổ tại Bắc-kỳ : M. Trần-văn-Thìn tức Xuân.

Bổ tại Trung-kỳ : M. Ng-đình-Phấp.

Bổ tại Cao-mên : M. Kim-San.

Vụ gặt ở Cao-mên. — Ngày 5 avr l quan Khâm-sứ Cao-mên có đ ện rằng vụ gặt trong năm 1923 — 1924 được 480.000 tấn, mà trong năm 1922 — 1923 thì được có 370 000 tấn. Số trung-bình trong khoảng mười năm trước thì được là 530 000 tấn.

Bằng Sơ-học tốt-nghiệp Tây. Kỳ thi Sơ học tốt-nghiệp Tây (certifi-at d'études primaires au titre français) do nghị-định quan Học-bộ thượng thư ngày 1er février 1924 sửa đổi lại như sau này :

Phần thứ nhất

1° Một bài luận về một vấn-đề thường, ban 50 phút.

2° Một bài ám-tả có câu hỏi 40 phút.

3° Hai bài tính đố thường về phép cân-đo lường 50 phút.

4° Một bài hỏi về sử và địa-dư hoặc về khoa-học thường dùng như là canh-nông, kỹ-nghệ, thương-mại (nam ban) ;

Gia chánh hoặc về phép nuôi con (nữ ban).

Vệ-sinh cả hai ban, hạn 40 phút.

5° Một bài vẽ hoặc thủ công (nữ ban thì thi khâu) 50 phút.

6° Bài ám-tả dùng làm bài thi chữ tốt một thể.

Phần thứ nhì

1° Một bài tập đọc, có câu hỏi

2° Đọc thuộc lòng một bài ở trong sáu bài do thí-sinh chọn lấy và đưa trình Hội-đồng, và hát một bài ở trong ba bài đã chọn.

3° Một bài tính thường

4° Một kỳ tập thể-thao

Các bài trong phần thứ nhì mỗi người thi không được kém 2 phút hay là quá 25 phút.

Các bài thi viết cùng những bài thi về thủ công thì công-chúng không được xem, còn thì vấn-đáp thì công-chúng được xem.

Tính đến ngày 1er juillet, học-sinh phải đủ 12 tuổi, không có lệ được miễn hạn tuổi.

Lời cám-ơn. Chúng tôi có lời trân-trọng cảm tạ các cụ, các ông và các bà đã có lòng thương phủ-quản, thân-p ủ, và nhạc-phụ chúng tôi là :

NGUYỄN-VĂN-HUỆ

mà gửi lời phân ưu, phúng viếng và đi đưa đám ngày mồng năm tháng tư tây vừa rồi.

Trong lúc bối rối, chúng tôi có nhiều điều nhầm lẫn, sơ suất, vậy xin các cụ, các ông và các bà tha thứ cho chúng tôi.

Vị vong-nhân : Nguyễn-thị-Trúc,
Cô-tử : Nguyễn-văn-Xuân,
Nữ-tử : Nguyễn-thị-Chung, Nguyễn-thị-Trọng, Nguyễn-thị-Hạ,
Tế-tử : Nguyễn-năng-Đắc, tham-tá ngạch Nông-lâm.

Ngạch Học-chính. — M. Bùi-đình-San, giáo học phụ tá, lương mỗi tháng 35 đồng nay được thăng giáo học tập sự.

Các viên trợ-giáo phụ tá có tên sau này đều được thăng trợ-giáo tập sự.

MM. Vũ hữu-Bảo, Vũ-quang Cần, Ng-thương Cát, Dương qui Giao, Bùi-hữu-Dị ên, Trần-nhân Đình, Ng-văn-Hiền, Ng-v-Hòa, Lưu-tam-Hán, Ng-ngọc-Lai, Trần-mộng-Lan, Ng-đình-Quỹ, Trần-ngọc-Toàn, Đỗ-lệnh-Tân, Ng-v-Tốn, Phạm-phú-Tiến, Lê-văn-Tùng, Ng-văn-Thọ, Ng-như-Trung, Ng-v-Trương.

Ngạch tòa Sứ. M. Trần-ngọc-Trân, thư ký tập sự tại Nam-định, được thăng thư ký hạng năm.

M. Ng-v-Đ ều, thư-ký hạng nhất ở Hải-phòng, nay đổi đi Bắc-ninh.

Ngạch thú-y. — M. Lê-văn-Thọ (tức Tiến, khán hộ thú-y ở Thái-nguyên, nay đổi về sở Trung-ương Hà-nội.

M. Lê-tất Phú khán-hộ thú-y ở Hà-nội, nay đổi đi Thái-nguyên.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Con nước lên xuống — Ngày thứ ba 8 avril 1924 :

Nước lên 25 phân vào hồi 6h23 buổi chiều ;

Nước xuống 14 phân vào hồi 7h30 buổi sáng.

Ngày thứ tư 9 avril 1924 :

Nước lên 26 phân vào hồi 7h07 buổi chiều ;

Nước xuống 12 phân vào hồi 8h04 buổi sáng.

Ngày thứ năm 10 avril 1924 :

Nước lên 28 phân, vào hồi 7h42 buổi chiều ;

Nước xuống 11 phân vào hồi 11h19 buổi sáng.

Một cảnh gia-đình. — Là tên tập luận lý tiểu-thuyết của M. Nguyễn-trọng-Thịnh soạn, in lần thứ nhất tại Cao-viên công-ty ấn quán, sách dày 30 trang, giá bán 0$ 12.

Cứ như mấy lời nói đầu thì câu chuyện trong « Một cảnh gia-đình » của ông chép là theo lời của người-ở-mẫu ông thuật lại. Sách dài ngắn thế nào chưa rõ nhưng tác giả muốn thử nhất đã xuất bản thì xem ra cũng lý-thú, mong rằng toàn truyện sẽ xứng với nhan đề là « Luân-lý tiểu-thuyết ». Vậy xin giới thiệu cùng độc-giả.

Người làm bất lương. Ng-hữu-Nam làm đồ sộ ở đường Henri Rivière số 18 có đơn trình lên thợ bạn là Đức ăn cắp đồ đạc và khi-cụ đáng giá ngoài hai chục bạc rồi trốn đi mất.

Dây đồng ở đâu ? — Tên Trần-thế-Liên 49 tuổ, bán chai ở phố Maréchal Pe ain số 17, thấy mang đi đường một ít dây đồng, hỏi thì là của phi-nghĩa, nên đã phải bắt giải về sở Cẩm.

Dở lạc Có một con đê cái lạc ở đường đã bắt về nhà nhốt súc sinh.

BẮC-NINH

Thuyền chuyển. — Chuyến xe lửa chiều hôm thứ năm vừa rồi, M. Trương bao-chế ngạch y-tế đã đi Hanoi để sang Lào nhận việc. Các ông công sự các sở ra ga tiễn biệt đông lắm.

Bắt được súng. — Hồi 3 giờ sáng hôm mồng 6 tây, quan Giám-binh bắt được một khẩu súng vài ở luồng đỗ vườn nhà tên Giản làng Đại-tráng, huyện Võ-giàng, nhà tên Giản thì bắt được tại một hiệu kia ở phố Đáp-cầu.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

---

56 11

BẠCH-TUYẾT LƯU-NGÂN

(Ngôn-tình tiểu-thuyết)

Truyện một cô nữ-sĩ người nước Anh, học rộng tài cao, khinh thân trọng nghĩa, cầm cai en trí-kỷ của người yêu, mà chịu đem da thịt mình ra cho người thích chữ đầu máu rơi thịt nát cũng chẳng quản gì đến thân. Cái nghĩa-tâm hiệp-cốt cho có, thật vạn-cổ mỹ nhân chưa ai bì kịp. Chuyện chép rất lý kỳ, vậy xin dịch ra để công hiến các bạn độc-giả.

PHẠM-BÙI-CẦM dịch-thuật

Viên quản-lý nói :

— Vâng ! Phòng này là phòng của ông phó chủ tàu. Nhưng thuyền chủ bảo ông ấy dọn đi phòng khác, nhường phòng này để nữ-sĩ ở.

Tư-đức nói :

— Như thế thì phiền các ngài lắm nhỉ !

Vài phút sau, lại thấy mặt vị quí-nhân đến. Tư-đức đoán tất là thuyền chủ, đứng sau lại có một bà qui-phụ đi theo. Đến nơi ngẩng mặt mà rằng :

— Nữ-sĩ, có phải là Áo-cô Tư-đức tiểu-thư đấy không ?

Tư-đức nói :

— Thưa phải !

Người ấy lại nói :

— Bỉ-nhân là thuyền-chủ Kha-nhi-đông đây. Cái phòng này nữ-sĩ coi có được không ? Đây là Mạch-bách vị nữ-sĩ giới-thiệu, phu-nhân đây chính là nội-tướng quan tổng-đốc Nữu-tây-lan đấy.

Thuyền chủ lại nói với vị phu-nhân ấy rằng :

Dám thưa phu-nhân ! Đây là Áo-cô Tư-đức nữ-sĩ, trước-giả quyển sách Thệ-ngôn mà phu-nhân vẫn thường ban khen đấy !

Phu-nhân mừng rỡ mà rằng :

— À ! Thế ra nữ-sĩ đấy ư ? Tôi bình-nhật đọc sách của nữ-sĩ, vẫn có lòng hâm mộ, thường khi đọc đi đọc lại đến đôi ba lần, lòng riêng vẫn ao ước rằng, sao được gặp nữ-sĩ một khi, để tỏ lòng kính mến, không ngờ ngày nay, tình cờ lại được gặp nữ-sĩ ở đây, thật cũng là một sự hạnh ngộ vậy. Thuyền-chủ rộng để cho khi ăn cơm đói ta sẽ được ngồi gần nhau để nói chuyện.

Tư-đức tỏi thân bỗ phận, không biết trả lời ra làm sao, hồi lâu mới nói :

— Tiện-thiếp là một kẻ bần-nữ, đi tàu hang ba, khi nào lại dám cùng phu-nhân bồi-tịch. Điều đó chắc là phu-nhân lầm.

Thuyền-chủ cười mà rằng :

— Ai cũng là khách đi tàu cả, có kẻ chi hơn kém sang hèn.

Huấn tước phu nhân cũng nói :

Tôi vốn yêu tài như mệnh. Nay may mà được gặp một bậc tài nữ ở đây, dẫu tôi có phải xuống dưới hang bết ngồi, cũng lấy làm vui lòng vậy.

Tư-đức thấy hai người đều nói ra ý thành thực cả, càng bèn nghiêng mình trị tạ.

Ngay lúc ấy, bỗng nghe tiếng Mễ-nhân đứng bồ bồ nói chuyện với Ước-hân tổng đốc.

Mễ-nhân nói :

Nước Anh ta cho đời đời tập trước, cũng là phải lắm. Vì thử như đời cha mà giàu có, đến đời con đem cái của ấy ra quyên vào nhà nước, thế là tự khắc có phẩm hàm trước vị ngay. Nay quan lớn đi mở bờ dựng cõ, hách nhiên là một vị tổng-thần. Nhưng chắc cụ cố ngày trước cũng là một nhà phú-thương như tôi đây vậy.

Ước-hân không nói, cai hơi lắc đầu mà rằng :

— Có phải thế đâu !

Nhân lại hỏi :

— Người con gái đang nói chuyện với bà nó nhà tôi kia, là con cái nhà ai thế ?

Ước-hân hỏi thế, nhưng Mễ-nhân thì còn muốn nói nốt câu chuyện trước, cái bác Mễ-nhân này vẫn cũng là một cái phường hiếu hư danh như sì vậy.

Mễ-nhân lại nói :

— Vì như tôi đây, giàu có phú túc thế này, phỏng thử tôi mà có con, thì con tôi sau này lớp gì lại chẳng làm quan được

Ước-hân nói :

— Phú-ông mà lại để được con như thế, thì còn chi bằng Thôi ông hãy ngồi chơi nhé, tôi lại xem bà nó nhà tôi gọi gì kia !

Nói đoạn, đứng dậy đi liền. Mễ-nhân còn đang sinh chuyện, bèn cũng đứng dậy đi theo.

Phu-nhân trông thấy chồng lên gọi :

— Phu-quân ! Lại đây tôi giới-thiệu cho phu-quân tiếp kiến Tư-đức tiểu-thư đây. Tiểu-thư là một tay tài-nữ, một nhà cự-phách trong làng văn, chính tiểu-thư đây soạn ra bộ sách Thệ-ngôn mà tôi với phu quân, ta vẫn thường khen ngợi đấy.

Ước-hân xưa nay, hễ rảnh việc quan lúc nào, chỉ thích nhất là được cùng với mỹ nhân trò chuyện, thoạt trông thấy Tư-đức liền cải đầu thi lễ, đang chực sắp giọng tán tỉnh mấy câu, thì cái mặt mo của Mễ-nhân đâu đã dẫn đến.

Mễ-nhân trông thấy nàng Tư-đức, thì khác nào trông thấy cái đinh cắm trước mắt, bụng nghĩ không biết làm sao cái con rainh con này nó lại chơi trèo được với những bậc qui nhân như thế ? Đang khi ngẫn ngại, thì Ước-hân phu-nhân cũng toan dắt nàng Tư-đức ra tương kiến với Mễ-nhân, nhưng nàng vẫn đứng yên không động. Mễ nhân đương tính cất mũ chào, thì nàng vội ngảnh đi, rồi nói với Ước-hân phu-nhân rằng :

— Người này tôi có biết, nhưng hẳn vốn người khinh bạc, hẳn xử với tôi không ra gì, cho nên tôi không muốn nhìn mặt.

Ước-hân thấy vậy, bụng bảo dạ rằng : Thằng ấy như thế cũng đáng kiếp !

Ước-hân phu-nhân sực nghĩ ra mà rằng :

— Chắc ông Mễ-nhân đây là người thừa ấn bộ sách Thệ-ngôn phải không ? Nếu vậy thì ở trong tất có cái duyên nợ gì đây, chứ không không được. Kia ! chuông trên phòng ăn đã gọi kia rồi, sao ông không đi đi !

Bấy giờ Mễ-nhân lấy thế đi một mình, trong lòng lấy làm cắm cức lắm. Nhưng ở đây có phải nhà ở nhà đâu mà bùng hỗ với ai được, cho nên bất đắc dĩ cũng phải nuốt giận mà thôi.

Cơm xong, trăng mọc, phu-nhân cùng với Tư-đức cùng lên trên boong ngồi chơi, phu-nhân nói với nàng Tư-đức rằng :

— Cái chuyện Mễ-nhân đến đuổi thế nào, xin nữ-sĩ khá bày tỏ cho tôi biết. Hầu là quân hàng chợ, tôi vẫn không ưa đã lâu.

Tư-đức bấy nay, nỗi khổ tâm không biết cùng ai giải tỏ, nay được phu-nhân hỏi đến, nàng bèn kể hết sự tình, bao nhiêu đoạn khổ niềm thương, gói đầu mình bạch.

Phu-nhân nghe đến cái tình trạng lúc Thiệu-mỹ chết, trong lòng cũng lấy làm thương xót vô cùng, hạt châu lã chã. Nghe đoạn liền nói :

— Nước đời tôi chưa thấy ai như thế bao giờ. Từ nay vợ chồng tôi cũng xin tuyệt giao với nó. Không những thế mà thôi, tôi còn bắt nó phải hủy cái giấy hợp đồng của nữ-sĩ đi, tôi mới nghe. Nếu không thì tôi không phải là tôi vậy.

Kế đó lại nói :

— Nó mà không chịu hủy cái giấy hợp-đồng đi là nó không xong với tôi !

CHƯƠNG THỨ VI

Từ hôm ấy mà đi, Tư-đức được ở riêng một cái phòng tĩnh mịch sạch sẽ, trong lòng cũng được thư sướng đôi phần. Lại được hai vợ chồng quan tổng-đốc có lòng kính yêu, người trong thấy vậy, ai cũng vị nể. Bấy giờ trong tàu có hai quyển sách Thệ-ngôn, người trong tàu tranh nhau mà đọc, hết người nọ lại đến người kia, tay cầm lầm sách để nật từ ra tới. *(Còn nữa)*

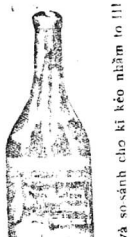
Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-chơi cho trẻ con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem xét và so-sánh cho kỹ kẻo nhầm to !!!

Ngọc nữ-hồng 7 tháng năm 1923 bán Rượu Kí-đào tại Hà-nội, các Phòng khám bệnh phố Hàng-Bè, số 2 và 79 Hàng-Đào, các nhà thuốc ở Hải-dương, Thái-bình, Nam-định, Hà-nam, Phủ-yên, Thái-hà (Hà-đông) và các đại-lý khắp Đông-dương đều có bán.

以嘉有市價
後驗製賴原
說者稱得三
不質酒年年
就地銷內五
此示試九月
內 容如左
用 開列左
茶 集顏貴
錄 其以愛
主允陽氣
飲宜益氣

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm la mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tiền-tsin, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư bài này.

THÁI-HÀ (Hà-đông)

Phu trạm lười biếng. — Độ này phu trạm lười quá, thư từ cái đưa, cái không có đưa chăng-nữa thì chẳng đề chậm đến giảm bảy hôm. Lắm khi có việc cần chỉ vì cớ chậm trễ của chúng mà thành ra nhỡ việc. Mong rằng sở điện-báo sẽ sức cho các người chức trách phải trông nom cẩn thận và răn đe những tên phu trạm lười biếng kẻo lỉnh ấy đi.

N. Đ. T. lai cảo

HẢI-DƯƠNG

Hỏa tai. — Hồi 9 giờ 35 phút đêm mồng 5 rang mồng 6 avril, phát hỏa tại nhà một người bán hàng tên là Hoàng-văn-Hiền, tổn hại chừng độ 150 đồng. Vì cớ gì mà phát hỏa thì chưa rõ.

Lời cám ơn thay lời cáo-phó.

Chúng tôi thừa mẫu-mệnh, xin có mấy lời trân-trọng cám ơn các quí ông quí bà xa gần đã đến viếng, hoặc có lời phúc-ưu và đi đưa đám phụ-thân chúng tôi, là

M NGUYỄN-ĐẮC-NGHI

Nguyên thông-phán Phú-thọ
Hàn-lâm viện trước-tác

đã từ trần hồi mồng một tháng ba năm giáp tí, hưởng thọ 64 tuổi, ở phố Đông-kiều, số nhà 120, tỉnh Hải-dương và đã an táng hôm mồng ba ở đồng làng Hàn-giang tại tỉnh-lỵ.

Trong khi tang gia bối rối, có điều gì sơ suất, xin các quí ông quí bà tha thứ cho, chúng tôi lấy làm cảm tạ vô cùng.

Ng.-đắc-Kỷ, Trú-ý Yên-bay đồng gia bái

ĐÁP-CẦU

Dê sụt. Con đường đê ở hữu-ngạn sông Cầu, cách đầu cầu xe lửa độ 5m thước sụt mất một khúc độ 60 thước tây. Thế đê nứng lắm, sợ còn nhiều chỗ lở nữa, cho nên sở Lục-lộ và sở Sen đàm đã trù liệu ngay cách phòng giữ. Vì cớ đê sụt, cho nên nhà máy Gỗ ở Đáp-cầu tiện đường bộ không giao-thông được với nơi nào cả.

NAM-ĐỊNH

Lắm trộm quá! — Dạo này ở phố phủ Nghĩa-hưng quân trộm những nhiều lắm, nào chúng đào ngạch nhà máy, mai chúng cạy cửa nhà khác, đến nỗi hàng phố mới chập tối nhà nào nhà nấy đã lên cửa cho chặt, cắt canh nhau thức để giữ trộm. Nghe đâu hàng phố định chung nhau tiền thuê người tuần phòng cho yên ổn, chứ không chắc gì thuê của trường phố, phòng phố. Phu tuần ở phố này là thế. Thỉnh thoảng có đi được một đêm thì cứ hượt cổ rồng lu, bình nhưng bao cho trộm bắt được mà chạy, như vậy thì phu giao-nhân còn có sợ gì.

Người ta nói rằng những quân trộm cướp kia tác-oai đến tận cửa phủ, có khi vào cả phủ ăn trộm.

Mong rằng quan trên sẽ tra lẽ cho trắng phong được nghe ít nhất, thì dân phố mới được yên ổn làm ăn.

Một người ở phố lại cảo

HƯNG-YÊN

Nạn ô-tô. — Sáng chủ-nhật 6 mars có một cái ô tô đi một ông tác cầm máy ở Hanoi xuống Hải-hưng, lúc qua địa-hạt làng Tuấn-đi thuộc p ủ Mỹ-hào thì đè phải một người đàn bà chết ngay lập tức.

HÀ-NAM

Sao lắm trộm vật thế? — Ở ngay phố cửa huyện Bình-lục mấy hôm nay sinh ra lắm trộm quá! ban đêm thì trộm, ban ngày thì có kẻ đánh bẫy, gà vịt. Ở ngay chỗ cạnh quan nha còn thế, nữa chi là ở dân gian thì chúng còn những nhiều đến đâu? Nhiều người đã ta lên đến cửa quan về việc trộm vặt mãi mà chẳng thấy giảm bớt đi được chút nào.

Việc này mong rằng quan trên soi xét đến thì phố sá cùng dân gian ta mới được yên ổn làm ăn.

Một người sở tại lai cảo

THÁI-BÌNH

Bắt được cướp. Hồi 12 giờ đêm hôm mồng 2 này ở làng Tiền-trật thuộc huyện Tiền-hưng có một toán gian-nhân độ 2 ba đứa vác dao, lá-chắn và gậy có tuyết, vào nhà M. N. ở làng ấy; khi chúng vào thì may người nhà chạy được cả. Chúng vào vơ vét hết cả đồ vật của cải, trâu bò một nhẽ. Đến khi chúng ra thì làng ấy suất dân đình ra đón đánh lấy lại được đồ vật và lại bắt được một đứa, còn thì chúng nó chạy thoát cả, mà làng ấy thì hai ba người bị phải cướp đâm chém đau lắm. Tên cướp bắt được thì đã giải lên phủ, còn đương tra hỏi.

An-lạc-nhân lai cảo

PHÙ-YÊN

Đất Dinh sắp có ngày phồn-thịnh. — Phủ Phù-yên tục kêu là đất chợ Dinh, khi xưa cảnh tượng tiêu-điều, phố xá buôn bán sơ sài, ngó không ra chi, thế mà từ ngày đường xe ô-tô thông hành vào Nam-kỳ, thì tại đất Dinh nghiễm nhiên thành ra một nơi thành phố nhỏ; buôn bán xem càng ngày càng thịnh-vượng lắm, nhà nước mới cất nhà xép cũng đã gần xong rồi, xem thật ngoạn mục, và mỗ thêm đường phố cho rộng rãi, sắp đặt từng lối mới, lấy là thêm một cái cảnh-tượng tốt đẹp cho thành đất Dinh đó. Tôi có vào ở 3 hôm, đạo chơi phố xá, xem sự buôn bán có sơ phát đạt, thật lấy làm mừng; mừng là đất Dinh đã có một nơi buôn bán, đường thủy bộ rất là thuận-tiện phồn-thịnh, nói về đường thủy dưới có cửa biển Phú-câu, trên có con sông Đà-vịêm dài dằng dặc rộng lớn, phát nguyên từ huyện Sơn-hòa chảy xuống cửa bể Phú-câu; nguyên con sông này nằm ở giữa hạ quãng đồng bằng, bên tả ngạn thì có cánh đồng bằng rộng thênh-thênh, bên hữu ngạn này cũng có một cánh đồng bằng rất rộng lớn lắm, nên tiện lợi cho việc ghe thuyền lên mua đò thổ-sản chở về đất Dinh như lâm, như là lúa, bắp, bông, chàm, đậu mè; đa bò, sạc nai, sẹp, tô-mi-hương v. v. Đường bộ thì có con đường thiên lý thông từ Bắc vào Nam, xe cộ vào thật thuận tiện. Nhưng tại nơi rang cát gió đã thành là một nơi sầm uất nhiều bề tiện lợi như thế mà người mình không mấy ai hề lưu tâm chú ý đến sự buôn bán đánh đề cho người Hoa-kiều chiếm cả, thật đáng tiếc thay.

Người mình sẵn có tánh hay dè-dặt, e hèo, nên những việc thu lợi thay đổi lớ quá cả, thật kém người Hoa-kiều xa lắm, có như ông Khách Ban hiện khi đầu mới qua, thuê một cái nhà nhỏ ở buôn bán, cũ rong vòng ba mươi năm nay, mà đã giàu có ức vạn, dầu dầu cũng nghe tiếng, nhưng xét kỹ ra xem, nào phải chỉ

(Xem trang thứ tư).

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Một mẹ ba con. Vừa rồi ở rừng An-mỹ thuộc phủ Tư nghĩa nhà nghề kia bẫy được con cọp cái to, mỗ ra thấy ba con trong bụng, đã đem trình quan Sứ thưởng cho 45 đồng, ấy là được một mẹ ba mươi bốn vậy, con mẹ chiếm 15 thưởng cho 45 đồng, 3 con còn được 30 đồng. Người này hẳn bằng súng vì đã biết tổ đường cọp lấy đi qua lại, lấy súng nạp đạn sẵn để mãng đường đón đầu cọp, lại lấy một sải giây đai chắc chắn cột vào cò súng, rồi căng khắp lấy đường đi đường. Cọp tha thường bữa kiếm mồi hễ vướng qua lối đó, đêm hôm thất thổ rất vương nhằm giây, giây kéo cò súng, súng nổ đoàng đúng cọp tăng mang ngay. Người bẫy rình xa xa nghe, sáng tỏ liền xua nhau đến đuổ mỗ gây chay đến, được cọp, cả mừng; không về nhà, người đến xem đông như hội.

Lối rừng An-mỹ thường có các loại thú như cọp, gấu, hoa mùa của người trồng trọt lối đó, nuôi là loài heo rừng đến đêm có trăng mập mờ dua nhau mọc con từng đàn từng lũ ùn khoai bới tậu mè ở đấy thường bị ha hoán, không phương gì rứt khỏi, thấy loài ấy xuống thì lũ khua mõ hò la mà đuổi, xem nấy đi đêm khác tới, cứ thế mãi mãi; nếu thay, ở đó ít người sẵn bắn thiên nghề nên trừ không hề loài ấy được, con nghề bắn là một nghề miễn cưỡng thôi, năm thuở mươi thì mới gặp một lần như vậy.

Mong rằng các nhà sẵn bắn thiện nghề nặng đến rừng Ngũ-hà-nam, rừng Đức-phổ, rừng An-mỹ vào vân mà trừ khử các loài độc thú ấy đi, trước được mối thú rừng đàn thú sau cũng là miếng, sau lại giúp cho dân cư quanh đó khỏi bị hại. Thế cũng là một việc các nhà sẵn bắn nên lưu ý lắm thay!

HỘI-ĐỒNG-ĐỊCH

đang giải-tán

Lời bá-cáo cần kíp

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Đến ngày 31 tháng 7 tây năm 1924 nay, thời sẽ kết sổ, thôi sự nhận các sổ của các ông bà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích.

Vậy ông bà nào có sổ gửi tiền mà chưa giao cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở số 3 phố Jauréguiberry, Hanoi, thời xin giao ngay cho ông ấy trước ngày 31 Juillet 1924, quá ngày ấy, người có tiền gửi sẽ mất quyền đòi hỏi về số tiền mình gửi.

Giải-Tán-Viên
P. Pon. E. CHATAIGNEAU.
Y. M. GRENES.

2054.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ ba 8 avril 1924

TỪ LINH

Cũng vì giấc mộng trên ngươi.
Ơn ai nỡ để tiếng cười cho ai.
Vợ hiền bon gửi không hai.
Mới hay rồng xuống đầu thai cõi trần

Tối thứ tư 9 avril 1924

HỢP PHỐ HOÀN CHÂU

(Trương-Viên)

防海內河
泰金號正
茶名子獅

Bản-hiệu đã lâu năm chuyên môn bán các thứ chè tàu Ô-long, Liên-tâm, Thảy-tiên, tại Haiphong hiệu là KIM-THÁI, số nhà 140, ở phố Khách, và có gửi bán ở các hiệu trong Nam-kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ, và hiện tại Hanoi, phố hàng Ngang, số nhà 3 cũng có một chi-điểm mới mở. Vậy xin kính mời các quý-khách đến mua hoặc ở xa viết thư đến bản hiệu mua cũng được.

Xin nhắn cho kẻ các hiệu chè:

KIM-THÁI hiệu sư-tử: CÔNG-THÁI hiệu kỳ lân và LÂM-MẬU, tâm-tự, ngũ-phúc tâm-nguyên.

Các thứ chè của bản-hiệu thử bao cũng có thưởng cả.

KIM-THÁI

Haiphong, phố Khach, số 140
Hanoi, phố hang Ngang, số 3

2101

HIỆU
MINH-DƯƠNG
MAI-CHÍNH TỔNG-CỤC
của Bông pháp Yên-thảo công-ty
HÀN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ GÀ
Giấy phố hang Gà số 87

AI MUỐN CÓ NƯỚC XUỐI VỊ CHY NGAY Ở TRONG NHÀ

Ai cũng biết rằng nước xuối Vichy có những tính chất gì, và nước ấy dùng được những việc gì, đau vị, đau thận cũng vô số bệnh khác nữa, dùng nước ấy công-hiệu lắm.

Nhưng đến tận xuối ấy mà phục-thuốc thì tốn kém lắm, vì vậy hiệu bào-chế Montès, NHÀ BÀ CHUÔNG có buôn thứ muối Sels Vichy có thứ chai lớn, có thứ chai nhỏ, chỉ bỏ mấy thìa con muối ấy vào một lít nước đun rồi thì có nước Vichy mà dùng, chẳng tốn kém là bao.

Nên đến hiệu bào chế NHÀ BÀ CHUÔNG mà mua muối Sels Vichy.

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thơ đòi hỏi báo-quán, thì cho biết cái số in ở ức giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quản lý, để cho người làm đã tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay kỳ con vấn tắt, hoặc thác qua, không xác đọc được, thành ra nhiều khi báo-quán không biết ai mà trả lời.

Ta nên chú ý!

Thuốc tây là thứ nhiều thứ thuốc công hiệu lắm, nhưng mà thật là hay thì duy có một mài thôi, là những thứ thuốc mà nhà chế ra đã thí-nghiệm cẩn thận mới đem ra bán cho nhà có bệnh dùng.

Độ rày có một thứ thuốc trong mấy thứ rất hay ấy thật là nổi tiếng trong g-giới, ai cũng phải chịu là tốt hơn cả.

Thứ thuốc ấy là thuốc giải độc.

Dépuratif Sensal

Trong bài trước ta đã nói sơ sự hiệu-nghiệm của thuốc DEPURATIF SENSAL. Từ bấy đến nay có mấy tuần lễ mà không rõ thêm gì nữa, là vì ở đã thu các giấy chứng-thực đọ lại cái hay thật nhất rồi.

Bây nay xin nói về các bệnh người ta thấy có thuốc DEPURATIF SENSAL chữa rất dễ.

Các bệnh ấy hay sinh ra ngứa, nên thường đem đồng làm. Các bệnh ấy lại gồm làm cho người ngứa nhiều.

Ở xa nay nhiều nơi an ở không biết sự bệnh, nên các bệnh ngoài da hay sinh ra làm, vậy ta phải kể sơ sơ ra đây cho mọi người rõ. Vì thế nên mới chế ra thuốc DEPURATIF SENSAL nay.

Trong các bệnh ta thường thấy luôn, có bệnh ECZEMA rất là dễ làm, làm cho thân thể có những mụt nhỏ nổi lấy lúc khô rát, chảy mủ, làm cho thân thể trông rất gớm.

Bệnh LYMPHISME INTERTRIGO làm cho chảy nước thối ra, mùi rất gớm tởm. Người mắc bệnh đau đau lắm.

Bệnh HERPES hay sinh ra ở những chỗ có quan sinh-dục.

Bệnh HERPÈS CERCINÉ rất là khó chịu, nhất là trong khi trong mát.

Bệnh DARTRES, đàm tấp phổ lở, v. v.

Thuốc ấy là thứ thuốc bệnh chóng đỡ, ai trong các chứng ngoài đó, ta cứ tiếp tục ít ra ngày thường sinh ra nước nhiều. Ta xin khuyên ai có bệnh nên dùng thuốc DEPURATIF SENSAL nhé. Thuốc ấy bán ở

Hiệu Bào chế CHASSAGNE
55, rue Paul Bert
trước cửa hiệu Godard

Còn rất thứ thuốc nữa dùng về các bệnh nói trên nay, chỉ có thứ thuốc nhỏ POMMADE SAINT ANDRÉ là công-hiệu nhất.

2057

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BAO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô dán bà, giầy cườm, giầy kim tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng dùng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

217

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean Dupuis Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI SỐ 248

Hiện tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chân-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiện tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 **MẠT-THỊNH kính cáo.**

554

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Con *Thảy-tù* và con *Lạc-hà* còn đang ngẫm-nghĩ, chưa biết đối thế nào thì chàng *Phùng-húc* đứng ở phía sau núi gà ho, nghe được rõ ràng, những muốn nghĩ một câu để đối họ, mà nghĩ cũng chưa nổi.

Sự đâu may-mắn lạ đường, bỗng nghe trên không có tiếng chim kêu. Chàng ngẩng đầu trông lên thì thấy có mấy hàng chim nhạn, từ phía phương bắc bay sang phía phương nam. Chàng sực nghĩ được một câu, liền cất cao tiếng mà đọc.

Đọc rằng:

« Nhạn hàng rành rành nhan, lưng trời tưa bức hàn-cầm. hỏi kia ai say rượu viết thư »

Con *Thảy-tù* và con *Lạc-hà* nghe tiếng, vội-vàng kêu lên rằng:

Có trộm! có trộm!

Chàng *Phùng-húc* run-sợ không biết đường nào. May mà nàng *Nguyệt-anh* nghe rõ câu đối lại ấy quả là một câu có ý-vị, mới bảo hai đứa nữ-tỳ rằng:

Hai người chớ có kinh-hoảng! Người này vì-tất đã phải kẻ trộm, ta nên chiếu đèn soi xem là ai!

Hai đứa nữ-tỳ vâng lời, nhưng trong lòng cũng vẫn khiếp-sợ, tay run đầy-đẩy, giờ cao cái đèn lồng lên, tôi lỗi rằng:

— Ai đó? nhà người có phải kẻ trộm thì muốn tối đi ngay, nhược-bằng không phải kẻ trộm mau mau ra đây cho ta hỏi.

Chàng *Phùng-húc* nghĩ thầm: chỉ có mấy người đàn bà, ta cứ ra cũng chẳng hề chi! Chàng nghĩ vậy, mới đánh bạo bước ra. Bấy giờ bóng trăng chiếu sáng, tay chàng vẫn cầm chiếc quạt. Chiếc quạt ấy lại có đính một viên bích-ngọc là thứ bảo-vật của tổ-phụ chàng truyền lại, đáng giá nghìn vàng.

Khi chàng ở phía sau núi giả bước ra, trông thấy con *Thảy tù* và con *Lạc-hà*, vội-vàng chắp tay vái chào mà rằng:

Tôi xin có lời kính chào!

Hai người giờ đèn lồng lên soi thì nào phải ai đâu, tức là chàng thiếu-niên thư-sinh vừa gặp ở lúc ban ngày đó. Họ người đều lấy làm kinh-ngạc, mới cất tiếng hỏi rằng:

— Nhà người là ai mà đám cả gan đâm hôm lẻn vào vườn ta, đầu đuôi thế nào, nên phải thú thật, ta sẽ tha cho ra. Nhược-bằng dối-dá, ta kêu lên một tiếng bây giờ thì người nhà ta đổ ra bắt lấy, đem đi nộp quan, bấy giờ nhà-ngươi tất bị tra-tấn khổ-sở vậy.

Chàng *Phùng-húc* chắp tay mà thưa rằng

Xin hai nàng hãy tạm nguôi cơn giận, khiến cho tôi được giải bày. Tôi đây tên gọi *Phùng-húc*, tên tự là *Tử-thanh*. Phàm người trong địa-hạt *Hàng-châu* này, ai không biết tôi là một tay tài-tử.

Hỏi người nói:

Chàng đã tự xưng là tay tài-tử, thế thì chàng có quen biết công-tử nhà ta không?

Chàng *Phùng húc* nghe nói, cả cười mà rằng:

— Sao lại không quen biết! *Tiên* công-tử cùng tôi vẫn hàng ngày viết văn với nhau, thật là một người bạn học rất thân vậy.

Hai người nói:

— Chàng đã quen biết công-tử nhà tôi, cớ sao lại lẻn trèo ở trong chốn vườn hoa này? Và lại đang khi đêm hôm khuya khoắt mà dám vào đây là có làm sao?

Chàng *Phùng-húc* nói:

Số là hôi ban ngày hôm nay, tôi ra chơi miếu, có gặp tiểu thư đi lễ. Tôi không biết tiểu-thư là con nhà ai, theo gót tôi đây, mới được biết là em *Tiên* công-tử. Tôi nhân thấy cửa vườn hở ngỏ, thẳng bước tiến vào, không ngờ đến lúc quay ra thì cửa vườn đã khóa chặt. Tôi lấy làm sợ hãi, đành phải đứng nấp ở phía sau núi giả, định chờ cho đến sáng mai ra về. Bỗng nghe tiếng tiểu-thư ra về cáo-đội cho hai nàng, tôi sực nghĩ được một câu, đành bạo mà lẻn liều đọc, để kinh động đến tai tiểu-thư. Bỏ quả là tôi nói thực, không dám đối-đá câu nào, xin hai nàng tha tội, mà hãn giùm với tiểu-thư, để tiểu-thư cũng khoan-thứ cho.

— Nàng *Nguyệt-anh* thấy chàng *Phùng-húc* bước ra, vội-vàng lẩng lại, quay lại dặn. *Ô Đan-quế sảnh*, chính là cái người mà tiên-hoa nói và thì-nhẫu đã nói chuyện hôm trước. Hôi ban ngày vừa được trông con người ngọc, đến bây giờ lại được nghe câu vàng bay, quả-nhiên là một bậc tài mạo song toàn, trách nào mà chẳng xiêu lòng thục-nữ.

Nàng *Nguyệt anh* liền cất tiếng gọi con *Thảy-tù* và *Lạc-hà*. Hai người vội vàng chạy đến đem những lời chàng *Phùng-húc* nói thuật cho nàng *Nguyệt-anh* nghe. Nàng *Nguyệt-anh* bảo rằng:

— Nếu chàng là bạn thân của công-tử nhà ta thì các người theo ta về lầu, lấy hai khóa mở cửa vườn cho chàng ra.

Con *Thảy-tù* sẽ bảo con *Lạc-hà* rằng:

— Chỉ then tử-thư về lấy thìa khóa, mau mau mà ra, để em đứng ở đây đợi.

Con *Lạc-hà* vâng lời, theo tiểu thư về lầu để lấy thìa khóa. Nguyên chùm thìa khóa, tôi nào người lão-bộc cũng phải đem nộp ở nơi lầu tiểu-thư. Lại nói về con *Thảy-tù* đứng đấy, mới ch y đến bên cạnh cái chảo mà rằng:

— Tôi xin có lời kính chào.

Con *Thảy-tù* cũng đáp lại mà hỏi rằng:

— Lúc nãy chàng đã chào tôi rồi, cớ sao bây giờ tự-nhiên lại còn thi-lễ?

Chàng *Phùng-húc* nói:

— Trước khi muốn khẩn-cầu điều gì, lễ phải thi lễ. Tôi dám hỏi nàng họ tên là gì?

Con *Thảy tù* nói:

— Tôi ấn-phụ-tôi họ *Triệu*. Tôi đây tên gọi *Thảy tù*. Còn một người đi theo tiểu-thư đó về lầu kia, tên gọi *Lạc-hà*, con nhà họ *Tôn*. Tiểu-thư tôi tên gọi *Nguyệt-anh*, chẳng hay chàng đã biết chưa?

Chàng *Phùng-húc* nói:

— Tôi đến đây hôm sy, bỉnh là vì việc hôn-nhân của tôi, nếu chưa được ấn-bó một hai thì hà chẳng uổng phụ cái lòng chân thành của tôi lắm ru! Tôi muốn nhờ nàng tuyên-dẫn cho tôi được đến trước một tiểu-thư mà gãi tỏ chút tình, chẳng hay nàng có giúp được chăng?

Con *Thảy-tù* nói:

Phu-nhân nhà tôi, tính rất nghiêm-cẩn. Mới vị thì nhà-tôi hư có mà khuê các, khi nào lại khinh thường mà lấp cửu ên với ai. Vì bấy giờ đang đêm hôm khuya khi, hà chẳng khiến cho người ta cười. Tôi đam khuyên chàng đừng nghĩ đến điều ấy nữa. Còn như hôn nhân đại-sự thì chàng nên nhờ mối bà đi mới, hỏi gì mà dương hỏ đối, đẹp lưa vừa ý, cho rõ một gia nhân tài-tử.

Chàng *Phùng-húc* nghe nói, lễn đáp lại rằng:

— Nàng nói rất phải! Tôi cũng tiểu-thư duyên phận chưa biết thế nào, nhờ nàng hết sức chu-toàn cho. Bây giờ tôi có sẵn chiếc quạt xếp-xi này, dám xin kính dâng để tỏ tấm lòng qui mến.

Chàng nói xong, liền cầm chiếc quạt trao cho con *Thảy-tù*.

(Còn nữa).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

chở những đồ châu báu ở Tàu sang buôn bán đấy, chứ buôn bán những đồ thổ sản mà tôi đã kể trên kia bao nhiêu chú đều mua cả, người mình nghĩ có nên lấy làm đáng tiếc không?

Trên ấy là nói cái lợi một năm có một mùa, mà đã gặp nhiều hơn 3 phủ huyện kia, như là Tuy-an, Đồng-xuân, Sơn-hòa, vì Tuy-hòa đồng bằng rất rộng, thổ sản rất nhiều, hoảng lúc bấy giờ nhà nước đã trù-tính về việc đào sông sẽ rãnh, đem nước về hai cánh đồng ấy, đặng làm hai mùa lúa, việc ấy hiện nay đã thấy khởi công làm, có một dân bản-hạt và dân các tỉnh tới làm đông lắm, công việc trù mười năm sẽ hoàn thành. Năm nay mùa màng hư hại, chắc sự cơ cận sắp đến, nhân dân nên đến đó mà làm, trước là giúp nhà nước kinh-doanh việc dẫn thủy mau thành công, sau nữa mình cũng có nhờ lợi trong ấy, rồi đây trông trong vòng mười năm, việc dẫn thủy hoàn thành, sẽ có một mối lợi to, người mình mau tỉnh lại, để trí-khôn vào việc buôn bán giữ lại một ít lợi quyền, kẻo để người Hoa-kiều chiếm mất. Mong lắm thay!

Lụt. — Đã trót một tháng giêng qua tháng hai, mà khí trời nắng nồng nực khó chịu lắm, bắp thì khô héo hư hại, đâu đâu cũng trông mưa, đến ngày 12 tháng hai ta, khí trời ẩm uất, mây đen kéo phủ, gió bắc thổi lên, mưa bay phơi phới, khí trời lấy làm dễ chịu, nào ngờ đâu qua ngày 13 gió bắc thổi lên, mưa to thêm dữ, luôn đến ngày 14 nước xuống dầy đồng, lúa má ngập hết, lúa đâm thì trổ mới vừa đều, đâm tơi đương trổ, mãi đến ngày 16 nước vọt lẫn, mùa màng hư hại nhiều, chắc có lẽ cơ-cận lắm, mùa màng như vậy, mà nghe đâu lại có lệnh cử tuần đinh và tuần-sương giữ đông, cứ số 100 gia tứa, t âu lấy 3 gia bò vào làng, việc ấy tưởng là một việc phiền nhiều cho dân làm. Mong rằng việc nay tâu đến quan trên, lượng ngoĩ cho dân nhờ. Ơn lắm thay.

Trần-nhị-Lang lại cáo

ÉNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
酷補

J. BLANC (dệ nhất hạng bào-chế)
Ông L. BLANC (người nối-nghiệp)
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每時午古烟後各吸沒嚴酷數陸

Bán tại: Hiệu Bào-chế J. BLANC
31 phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi
2099

Đàn bà, thiếu nữ nên nhớ là: XANH-XAO, GÒ-GÁY, BỆNH-TẬT không có thể nào có thể khỏi được mà không dùng đến thứ
NUCLOCITHOL
Thuốc NUCLOCITHOL của Hãng Bào-chế Thuốc Bổ Y-Dược-Học Paris
Thường người ta dùng các thứ thuốc bổ giới đàng cho mau lành mạnh, mà nhất là trừ những bịnh kể trên đây.
Cách dùng: Mỗi bữa ăn 1 viên
Thuốc bán tại hiệu đứng đầu hết
Thầy bào chế thuốc nhớ hỏng tại
TOURS (France)
Tiệm tại Hanoi: Tiệm thuốc chú ông
Ed. CHASSAGNE

INJECTION PEYRARD D'ALGER
Thuốc tiêm hiệu này chế ra để làu rồi và hiệu-nghiệm hơn các thứ
ĐỂ TỪ SINH ĐẠO LÃO
Trong 4 ngày thì lành bịnh hết 20 ống mới
(Vì theo lời phán của Y-sư Paul Abert)
BÁN TẠI HÃNG SPECIALITES PEYRARD
và tổng-cục tiêu-thụ tại kinh

NAM-THÁI 南泰
6, Quai Clémenceau — HANOI
ở phố Bờ-sông, số nhà 26, HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thanh khí, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và có nhận cả dựng cao thứ đồ đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ

NAM THÁI
kính-cáo
2023

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

CÁC CHỨNG ĐAU XƯƠNG VÀ THẤP

Những bệnh trên đã kể và các chứng sau này như lở lượt máu ra là bởi tại máu sấu. Đàn bà thì thường có những lúc phải lộ ra lúc rỗ đẻ già. Các chứng ấy có bởi vì máu sấu thành ra độc, có nhiều cặn. Vậy muố... ho mau chẳng lưu thông nê nên dùng thứ thuốc

Dépuratif Richelet

mà các lương-y hoàn-cầu đều công-nhận là mạnh là tốt. Dùng thuốc này thì chẳng bao lâu máu mất cặn mà các bệnh ngoài da như ghẻ lở, các nốt sần khác mọc bệnh tràng-mai phát ra cũng khỏi.

Thuốc này bán ở các hàng lục-hợp to.

Lúc về già Mão đọng

Bình-phẩm về rượu vang

RƯỢU VANG kể vào một hạng thực-phẩm rất quý. Uống rượu-vang vừa chóng tiêu, vừa khoan-khoái trong người, lại vừa bổ. Rượu ấy làm cho người ta được trang-kiện.

Người ốm mới khỏi nếu uống thì chóng khỏe lại. Chính-phủ Pháp, các quan Bắc-Tô Thầy Thuốc) cũng các nhà chuyên-môn về việc vệ-sinh rất có tiếng cũng bảo nên uống rượu vang. BẠN HÀNG BẢN QUỐC ơi, nếu muốn được mạnh khỏe luôn, thì đừng uống rượu Annam, cố nên uống rượu vang tốt của xứ BORDEAUX: mua rượu ấy thì cứ lại hiệu GUIONEAUD FRÈRES ở Hanoi với Haiphong mà mua. Hiệu ấy chỉ chuyên về nghề buôn rượu vang thôi.

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xoy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như: kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán 2$25 một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tổn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Hải-dương, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại. Cả cước độ hơn một đồng một lọ.
2082

SẮP MỞ
Ba
PACHOD Freres & Cie LYON
2030

華 PAO-VA 寶
28, Phố Hàng Bồ, Hanoi
寶華行開河京東

Chúng tôi kính-trình các quí-khách biết rằng nay nhân dịp tết Tây, tế ra sắp đến nơi chúng tôi mới tiếp được ở Hong-kong (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shang-hai (Thượng-hải), Pékin (Bắc-kinh) vân vân, sang nhiều đồ nạc, vàng, ngọc, ngà, xứ, cốt để bán vào hai dịp ấy.

Các thứ đồ bán Tết này thì thật là tinh xảo, thứa để lâu lắm nay mới đến nơi, song chúng tôi lại định giá rất rẻ cốt để chiều khách.

Xin các qui-khách có lòng chiếu cố thì mau đến bản hiệu mà mua kẻo hàng hết thì mất một dịp đặc biệt đi.

Kẻ mua, người xem, đêm ngày đến bản hiệu cũng tin nhất luật tối đãi.

Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA, Bijoutier
Phố Hàng Bồ, số nhà 28 Hanoi

ĐƯỜNG SANG LÀO

PHẠM-VĂN-PHI & Cie Ở VINH

GIÁ TIỀN

Hạng nhất tây ngồi: 3$ 2 c0

Hạng nhì le hay đi: 2$ 4 00

Trẻ con từ 3 đến 7 tuổi trả nửa tiền.

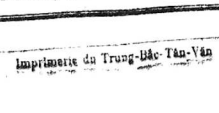
LỜI BÁN — Phải hỏi chỗ ngồi trước 24 giờ.

Có xe riêng để chở thuốc riêng từng chuyến một, ai muốn thuốc nên đánh giấy thép trước 2 ngày.

Nên đi ngày nào nên đến không đi trưa nắng.

Có xe chở thơ và hành khách từ Vinh đến Thakhek qua Napé

Service provisoire

THỜI GIỜ XE CHẠY

Ở Vinh đi. — Chủ nhật đúng 6 giờ cũng nhảy lên Napé ngủ. Sáng hôm sau đúng 6 giờ sáng Napé nhảy lên Thakhek vừa kịp tàu thủy lên Vientiane ỷ

Ở Thakhek đi. — Tự 9 giờ sáng thứ ba chủ tàu thủy ở Vientiane tới Thakhek thì xe nước mới chạy về Napé ngủ. Sáng hôm sau ở Napé về Vinh đến khách về có thể xe Hanoi đi chuyến nào cũng có 2 giờ tàu đậm nữa được

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gầy yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

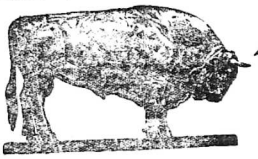
Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

Thuốc bổ
MUSCULOSINE BYLA
VITAMINÉE
LÀ NƯỚC THỊT NGUYÊN CHẤT NẤU ĐẶC LẠI

Là một thứ thuốc bổ rất mạnh TRONG NHỮNG KHI CẦN GỐT SUY NHƯỢC, NHỮNG LÚC THAO-LUYỆN MÀ MỆT NHỌC, HOẶC NHỮNG LÚC MẮC BỆNH MỚI KHỎI

Thân-thể khang-thái
Sức-lực cường-kiện

ETABLISSEMENTS BYLA 26 AVENUE DE L'OBSERVATOIRE PARIS FRANCE

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Mua một cái trái-phiếu của Công-ty Foncier, có rút số để hoàn lại (Obligation Foncière à lots). Lúc mua phải nộp ngay 20 quan, còn thì 17 tháng mỗi tháng nộp 20 quan, theo như lệ định trong trái-phiếu. Như vậy mỗi ngày đủ đành may ra, có thể trở nên giàu có được).

Kể nộp tiền lần đầu là được ngay cái số trái-phiếu mà riêng mình được tinh nguyện mình đã nộp hết tiền rồi vậy, và dẫu lần trái-phiếu trong số về kỳ nào thì mình được lĩnh nguyên cả tiền là $y. Mỗi trái-phiếu trước sau thế nào cũng trong một kỳ là từ 100.000 trở xuống đến 1.000 quan, không có thì cũng được hoàn lại là 400 quan. Mà năm cứ nào tên rút số, hơn 1 triệu 16.

Như vậy mua trái-phiếu thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LỐ SAU NÀY:

139 lô	500.000 quan	266 lô	5.000 quan
179 lô	250.000 —	1.320 lô	2.000 —
200 lô	100.000 —	13.200 lô	1.000 —
200 lô	10.000 —	1.700.800 trái đều hoàn lại là	400 —

Người có trái-phiếu được dự cuộc rút số mỗi kỳ cho đến khi số trái-phiếu rút ra trúng thì thôi. Các lô được lĩnh nguyên tiền, không phải trừ gì cả. Mỗi lần rút số đã nhắc được một cái bằng số số trái đem trúng số, không phải trả tiền. Cứ số nào trong bảng kỳ đúng với số trái-phiếu đã rút như ngày hôm, các nhà có trái đem, có thể lĩnh ngay được, theo như điều khoản trong kỳ lệ (xuất ngày 15 Mars 1926. Sau lần rút số là mỗi bên lưỡi kéo chứng, giờ giá các nhà có trái 2 cm. không có thể gì phải nghi ngại cả.

Năm lần rằng cứ 15 Février, 15 Mai, 15 Août, 15 Novembre thì rút số.

Các ngài muốn dự các cuộc rút số ấy thì gởi ngay 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE, France
R. C. MARSEILLE 6576

Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn

Le Gérant: NGUYỄN-TẠN-LUẬN